

Redakcja:
Joanna Skóra

Redakcja serii:
Alicja Pollesch

Skład, łamanie:
Sławomir Sobczyk

Projekt okładki:
Magdalena i Wojciech Kapelowie



P-803.OT-30

N 26734

© Copyright by: **Kantor Wydawniczy ZAKAMYCZE**
oddział Polskich Wydawnictw Profesjonalnych sp. z o.o.

Redakcja:
ul. Westerplatte 1, 31-033 Kraków
tel. (12) 430.47.05
e-mail: redakcja@zakamycze.com.pl
www.zakamycze.com.pl

Dział marketingu:
tel./fax (12) 431.19.45
e-mail: marketing@zakamycze.com.pl
www.zakamycze.com.pl



I/8/16512

ISBN: 83-7333-170-0

Kantor Wydawniczy ZAKAMYCZE 2003

Wydanie I
Cena detaliczna: 69,00 zł

Druk i oprawa:
Drukarnia **TECHNET**
tel. (12) 656.21.11

Wpisano do Księgi Akcesji
Wojewódzka Biblioteka Publiczna w Opolu
- Biblioteka Austriacka
pl. Piłsudskiego 5, 45-706 Opole
tel./fax 077/ 474 70 85, www.wbp.opole.pl/austriacka

Akc. 32 nr. 01.18.3N

Spis treści

Wstęp	11
CZĘŚĆ I	
Lingwistyczne aspekty przekładu	15
Rozdział I	
Zagadnienia ogólne	17
1. Tłumaczenie. Pojęcia i definicje	17
2. Przekład jako zagadnienie językoznawstwa	25
3. Translatoryka jako odrębna dyscyplina naukowa	31
4. Przekład w ogólnej teorii języka	40
5. Socjologiczne aspekty przekładu	46
6. Teorie przekładu i ich przydatność dla praktyki	49
6.1. Uwagi wstępne	49
6.2. Wypowiedzi dawnych myślicieli, pisarzy i teoretyków o przekładzie	51
6.3. Współcześni teoretycy przekładu	60
6.4. Konkluzje	69
Rozdział II	
Typologia przekładów	74
1. Uwagi wstępne	74
2. Przekład literacki (artystyczny)	77
3. Przekład poetycki czy przekład poezji?	85
4. Przekład tekstów naukowych i naukowo-technicznych	89
4.1. Uwagi wstępne	89
4.2. Przekład tekstów naukowych i naukowo-technicznych z punktu widzenia lingwistyki translacyjnej	96
4.3. Typologia przekładów tekstów specjalistycznych oraz ich tłumaczy ...	98
5. Przekład tekstów prawnych i prawniczych	101
5.1. Uwagi wstępne	101
5.2. Specyfika przekładu tekstów prawnych i prawniczych	104
5.3. Językowe aspekty przekładu w postępowaniu sądowym	114
5.4. Prawnik w roli tłumacza czy tłumacz w roli prawnika?	130

6. Przekład tekstów na potrzeby międzynarodowego obrotu prawnego	134
7. Przekład tekstów na potrzeby kinematografii	139
8. Przekład symultaniczny i przekład konsekutywny	146
8.1. Uwagi wstępne	146
8.2. Przekład symultaniczny (równoczesny)	149
8.3. Przekład kabinowy	154
8.4. Przekład konsekutywny (następczy)	156
9. Przekład maszynowy i przekład wspomagany komputerem	158
Rozdział III	
O ekwiwalencji i adekwatności przekładowej	170
1. Zagadnienie ekwiwalencji przekładowej	170
2. O adekwatności przekładowej	180
Rozdział IV	
Zagadnienie przekładalności	181
Rozdział V	
Faux-amis, czyli o interwencji językowej	187
Rozdział VI	
Słownik jako narzędzie pracy tłumacza	192
CZĘŚĆ II	
Terminologiczne aspekty przekładu	201
Rozdział I	
Zagadnienia ogólne	203
1. Terminologia — nowa dyscyplina naukowa XX wieku	203
2. Terminologia, terminografia. Definicje	206
3. Terminy i nieterminy	211
4. Terminologia jako gałąź językoznawstwa	214
5. Terminologia, leksykologia, leksykografia. Wzajemne relacje	220
6. Patologia terminologii i w terminologii	224
6.1. Uwagi ogólne	224
6.2. Specjalistyczne słownictwo prawne i prawnicze jako przykład patologii terminologicznej	227
6.3. Uwagi końcowe	231
7. Podstawowe problemy terminologiczne w pracy tłumacza	232
8. Miejsce i rola terminologa w pracy przekładowej. Uwarunkowania pracy tłumacza	243
9. Normalizacja, unifikacja, transnacionalizacja terminologiczna i ich znaczenie dla przekładu	247

10. Międzynarodowe zasady terminologiczne i ich znaczenie dla przekładu	253
Rozdział II	
Języki specjalistyczne a przekład	258
1. Język specjalistyczny jako podsystem języka ogólnego	258
2. Definicja języka specjalistycznego	260
3. Cechy charakterystyczne języka specjalistycznego	263
4. Leksyka języka specjalistycznego	265
5. Charakterystyka przekładu języka specjalistycznego	268
6. Zagadnienie jakości języka specjalistycznego. Rola tłumacza	278
7. Język prawny i prawniczy jako szczególny rodzaj języka specjalistycznego. Juryslingwistyka a przekład	288
7.1. Uwagi wstępne	288
7.2. Juryslingwistyka	291
Rozdział III	
Problematyka leksykografii terminologicznej	299
1. Przedmiot, cele i zadania leksykografii terminologicznej	299
1.1. Uwagi wstępne	299
1.2. Typologia słowników terminologicznych	302
1.3. Definicja w słowniku terminologicznym	304
1.4. Forma rzeczownika haseł słownikowych	305
1.5. Kryteria doboru korpusu	306
1.6. Problem ekwiwalencji terminów	307
1.7. Różnorodność funkcji słowników terminologicznych	308
1.8. Uwagi końcowe	310
2. Problematyka leksykografii prawniczej	311
3. Nowe technologie w służbie przekładu. Banki terminów, ich zadania i funkcjonowanie	315
3.1. Uwagi wstępne	315
3.2. Definicje	317
3.3. Użytkownicy banków terminów	318
3.4. Główne funkcje banków	319
3.5. Problemy wymiany terminów między bankami	321
3.6. Sposoby transferu danych terminologicznych	323
3.7. Term-Net	323
3.8. Protokół międzybankowy	324
3.9. Perspektywy i oczekiwania	324
CZĘŚĆ III	
Dydaktyczne aspekty przekładu	329
Rozdział I	
Specyfika nauczania przekładu	331

1. Znaczenie przekładu w dydaktyce języków obcych	331
2. Funkcje przekładu w dydaktyce języków obcych	338
3. Nauczanie języków specjalistycznych. Elementy metodologii	342
3.1. Uwagi wstępne	342
3.2. Cele i zadania nauczania	344
Rozdział II	
Kształcenie tłumaczy	348
1. Uwagi wstępne	348
2. Kształcenie tłumaczy tekstowych	355
3. Kształcenie tłumaczy mowy	358
3.1. Uwagi wstępne	358
3.2. Kształcenie tłumaczy konsekwentnych	361
3.3. Kształcenie tłumaczy symultanicznych	363
3.4. Uwagi końcowe	365
4. Metodyka i o metodyce nauczania przekładu	365
CZĘŚĆ IV	
Przekład i tłumacz we współczesnym świecie	375
Rozdział I	
Misja tłumacza we współczesnym świecie	
i jego miejsce w społeczeństwie	377
Rozdział II	
Kompetencje tłumacza	385
Rozdział III	
Autor dzieła i jego tłumacz. Granice swobody	
i zakres odpowiedzialności	390
Rozdział IV	
Przekład a zagadnienie międzynarodowej współpracy	
kulturalnej	394
Rozdział V	
Status prawny i socjalny tłumacza	399
Rozdział VI	
Międzynarodowe regulacje prawne w zakresie ochrony	
przekładu i tłumaczy. Stan obecny i perspektywy	407
Rozdział VII	
Problematyka przekładu z języka i na język	
o ograniczonym zasięgu	411

Rozdział VIII	
Międzynarodowe uwarunkowania przekładu. Stan obecny	
i wizja przyszłości	418
1. Sytuacja językowa we współczesnym świecie	418
2. Miejsce przekładu w strategii międzynarodowej	
komunikacji językowej	424
Rozdział IX	
Zagadnienie przekładu w powszechnych organizacjach	
międzynarodowych i Wspólnotach Europejskich	430
1. Uwagi wstępne	430
2. Liga Narodów	431
3. Organizacja Narodów Zjednoczonych	434
4. Wspólnoty Europejskie	434
Rozdział X	
Narodowe i międzynarodowe organizacje tłumaczy	445
1. Organizacje narodowe	445
2. Organizacje międzynarodowe	450
KARTA TŁUMACZA	459
Rozdział I	
Obowiązki ogólne tłumacza	459
Rozdział II	
Prawa tłumacza	461
Rozdział III	
Sytuacja ekonomiczna i społeczna tłumacza	462
Rozdział IV	
Stowarzyszenia i związki zawodowe tłumaczy	462
Rozdział V	
Organizacje krajowe i Międzynarodowa Federacja Tłumaczy	463
Zakończenie	465
Bibliografia	473
I. Czasopisma	473
II. Ważniejsze monografie, artykuły i inne opracowania	473